

Subsidieaanvraag

1. Context

De duiding van verwar(ren)d of onbegrepen¹ gedrag is ingewikkeld. Onbegrepen gedrag kan vele oorzaken hebben en vraagt om verschillende benaderingen. Onbegrepen gedrag kan ontstaan als iemand kampt met problematiek op verschillende levensgebieden en verschillende aandoeningen of beperkingen zoals psychische problemen, een (licht) verstandelijke beperking, dementie of verslavingsproblematiek. Vaak gaat het over gedrag dat anderen niet begrijpen en dat tot een of andere vorm van overlast leidt, al dan niet in combinatie met een veiligheidsrisico. De problematiek is verspreid over verschillende domeinen: het sociaal domein, het veiligheidsdomein, het zorgdomein en het informele domein (naasten zoals familie, vrienden en burens). Daarnaast kan een onderverdeling worden gemaakt in risico op acuut en langdurig onbegrepen gedrag. Onderzoek² in de regio toont aan dat onbegrepen gedrag in combinatie met een hoog veiligheidsrisico voor anderen voornamelijk voorkomt bij mannen in de leeftijd tussen 30 en 50 jaar. Bij vrouwen met onbegrepen gedrag is vaker sprake van een veiligheidsrisico voor zichzelf. Daarbij dient opgemerkt te worden dat dit veel impact kan hebben op hun omgeving en in het bijzonder op kinderen die hierbij betrokken zijn. Mensen met onbegrepen gedrag zijn vaak bekend in de hulpverlening. Mensen met een hoog veiligheidsrisico en onbegrepen gedrag hebben relatief vaak contact met de politie. Er is echter ook een groep die niet in beeld is binnen het zorg- en veiligheidsdomein, maar waarbij een veiligheidsrisico door onbegrepen gedrag wel sluimerend aanwezig is.

Diverse bronnen zoals GGZ, politie en meldpunten tonen aan dat het aantal meldingen rondom onbegrepen gedrag stijgt³. Een volledig beeld van aantallen van mensen met onbegrepen gedrag is niet eenduidig te geven. Er is overlap met aandachtsgroepen zoals psychisch kwetsbare mensen, buitenslapers en ex-justitiabelen. Ook kunnen personen op meerdere plekken bekend en geregistreerd zijn en kunnen over één persoon meerdere meldingen zijn gedaan. Kijkend naar 2022 kan gesteld worden dat het overgrote deel van de geregistreerde meldingen afkomstig zijn vanuit de Politie, een kleiner deel is afkomstig van meldpunten en registraties vanuit de BOA's. Voor de provincie Groningen⁴ heeft de politie een toename van 3438 meldingen 'overlast door verward persoon' in 2018 naar 5980 meldingen in 2022⁵ geregistreerd. Cijfers over het aantal meldingen zeggen weinig over de ernst of impact van een incident. Deze stijging is ook niet zomaar te verklaren. Een verband tussen afbouw van intramurale mogelijkheden maar onvoldoende opbouw van extra ambulantisering binnen de GGz zou een reden kunnen zijn. Een anderen reden zou kunnen zijn dat mensen die anders zijn steeds minder goed als zodanig worden geaccepteerd. De toenemende vergrijzing en daarbij horende ziektebeelden als dementie kunnen ook redenen zijn. Naast verschillende levensdelicten die hebben plaatsgevonden in de regio Groningen, waarvan mensen met onbegrepen gedrag waren betrokken, was er sprake van een aantal 'bijna-incidenten' waarbij in alle gevallen meerdere netwerkpartners betrokken waren⁶. Sinds twee jaar wordt er in de provincie Groningen met de levenslooppaanpak gewerkt en momenteel zijn er 21 personen geïnccludeerd⁷. Bij een deel van de personen met onbegrepen gedrag is de problematiek echter niet zwaar genoeg om te kunnen voldoen aan de inclusiecriteria vanuit de Levenslooppaanpak in het Zorg- en Veiligheidshuis Groningen maar is er sprake van complexe multiproblematiek die zowel op

---

¹ Hierna benoemd als onbegrepen gedrag omdat daarbij de nadruk niet op de persoon zelf ligt maar op de omgeving en bij verwardheid vaak behandeling nodig is, terwijl dat zeker niet hoeft bij een groot deel van mensen met onbegrepen gedrag.

² Van der Molen, J., & Schoonbeek, I. (2022). *Domeinoverstijgende aanpak voor mensen met een hoog veiligheidsrisico en onbegrepen gedrag Verkennend onderzoek Onderdeel van het actieprogramma 'Grip op onbegrip'*. Geraadpleegd op 29-08-2023, van <https://sedibus.nl/documenten/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=2333387>

³ Van der Molen, J., & Schoonbeek, I. (2022). *Domeinoverstijgende aanpak voor mensen met een hoog veiligheidsrisico en onbegrepen gedrag Verkennend onderzoek Onderdeel van het actieprogramma 'Grip op onbegrip'*. Geraadpleegd op 29-08-2023, van <https://sedibus.nl/documenten/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=2333387>

⁴ De veiligheidsregio Groningen valt geografisch samen met de provincie Groningen.

⁵ <https://data.politie.nl/#/Politie/nl/dataset/47021NED/table?ts=1662377986230>

⁶ Van der Molen, J., & Schoonbeek, I. (2022). *Domeinoverstijgende aanpak voor mensen met een hoog veiligheidsrisico en onbegrepen gedrag Verkennend onderzoek Onderdeel van het actieprogramma 'Grip op onbegrip'*. Geraadpleegd op 29-08-2023, van <https://sedibus.nl/documenten/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=2333387>

⁷ Peildatum 29-08-2023. 14 personen uit de gemeente Groningen, 7 personen vanuit overige Groninger gemeenten of die daar verblijven (waarvan 2 vrouwen).

ZonMw – Grip op Onbegrip:
domeinoverstijgend samenwerking in hotspots en veiligheidsregio's

sociaal, zorg als veiligheidsdomein kan spelen. Om, wanneer reguliere hulpverlening vastloopt, een doeltreffende aanpak voor deze groep te organiseren, is regionale domeinoverstijgende samenwerking noodzakelijk.

In de provincie Groningen is de afgelopen jaren samengewerkt aan verschillende projecten rondom personen met onbegrepen gedrag. Van 2017 tot 2019 is bijvoorbeeld in de pilot "vroegsignalering verwarde personen" gewerkt aan het versterken van vroegsignalering. In 2022 is in de provincie Groningen gestart met het project 'domein overstijgende aanpak voor mensen met een hoog veiligheidsrisico en onbegrepen gedrag' (onderdeel van het 'actieprogramma Grip op Onbegrip') gericht op de verbetering van domeinoverstijgende samenwerking. De verbeteringen richten zich met name op effectiever en tijdiger signalering van mensen met onbegrepen gedrag in crisis met een (potentieel) hoog veiligheidsrisico en het arrangeren van een betere verbinding tussen (acute) GGZ, politie, OM, Ambulancezorg, het Zorg- en Veiligheidsdomein en het informele domein zodat tijdig passende zorg ingezet kan worden. Binnen dit project is een regionale inventarisatie gedaan van het AVE-model (Aanpak voorkomen Escalatie) en zijn er in de regio diverse oefensessies daarmee geweest om te kunnen komen tot een gedragen verbeterplan op de huidige domeinoverstijgende aanpak⁸. De uitkomsten van de inventarisatie en aandachtspunten uit de oefensessies zijn mede uitgangspunt voor deze subsidieaanvraag (Zie bijlage 1). Gemeenten hebben een belangrijke rol in casus- en procesregie van hun eigen inwoners. Door waar nodig opschaling conform de uitgangspunten van het AVE-model kan een doorbraak naar een oplossing worden geforceerd voor de groep mensen die vanwege de complexiteit van hun problematiek vaak 'tussen wal en schip' vallen.

2. Doelstelling

Op basis van de AVE inventarisatie en het verkennend onderzoek vanuit het lopende project zijn vanuit regionale vertegenwoordiging tijdens een 'snelkookdag' de meest urgente knelpunten geïnventariseerd. Daaruit is een top tien naar voren gekomen waaruit onderstaande doelstellingen en plan zijn gekomen.

We willen werken aan een aantal doelstellingen die onderling samenhangen en elkaar versterken:

1. Rondom casuïstiek van personen met onbegrepen gedrag en een veiligheidsrisico is in alle gevallen een casusregisseur toegewezen en is dit duidelijk voor betrokkene, diens naasten en omgeving en professionals.
2. Professionals zijn opgeleid als casus- of procesregisseur t.b.v. duidelijke rolverdeling, regievoeringen een betere integrale samenwerking vanuit het perspectief van de betrokkene en diens naasten
3. Aansluiten bij de leefwereld en behoefte van de betrokkene en diens familie of naasten zodat er meer sprake is van gelijkwaardigheid in de samenwerking en zelfregie waar mogelijk;
4. Samenwerken én staan voor de best mogelijke oplossing wanneer, na een melding bij politie of meldpunt, sprake is van een urgent probleem en de betrokkene tussen 'wal en schip' dreigt te vallen, zodat er goede opvolging is of een gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid wordt gevoeld.

---

⁸ In Q1 2024 wordt de afrondende evaluatie gedaan.

3. Plan van aanpak

Om de doelstelling te bereiken gaan we aan de slag met 4 onderling samenhangende sporen. Per spoor hebben we de volgende subdoelstellingen en resultaten benoemd:

Spoor 1. Samenwerken: het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst

Het proces naar het opstellen van de samenwerkingsovereenkomst om draagvlak te creëren en de navolging ervan biedt een belangrijke basis voor de andere sporen. Daarbij is het van belang dat het niet bij een bestuurlijke handtekening blijft maar dat de afspraken in de organisaties 'afdalen' naar management en uitvoerend niveau. En vice versa: dat signalen vanuit de uitvoering, wat hierin wel en niet werkt, terugkomen op de bestuurlijke tafel in de netwerksamenwerking.

Subdoelstellingen van deze samenwerkingsovereenkomst zijn:

- a) Het bieden van regelruimte voor professionals vanuit bestuurlijke legitimiteit en ondersteuning zodat professionals het gezamenlijke belang boven het organisatiebelang te kunnen stellen ten behoeve van de betrokkene en diens naasten en omgeving;
- b) Helderere afspraken over de doelen en ieders taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden in dit project.

Spoor 2a. Verheldering en afspraken vastleggen op een aantal thema's waar onduidelijkheid wordt ervaren.

De thema's die sterk naar voren komen vanuit een regionale knelpuntenanalyse zijn:

- o gegevensdeling (er is verschil van inzicht in wie wat wanneer mag delen)
- o casus- en procesregie (er is verschil in invulling en begrip, of de rol is niet helder toegewezen). Dit speelt met name in het opschalingsgebied tussen AVE 2 en AVE 3.

Deze 2 thema's zullen als eerste worden opgepakt, waarbij de samenwerking met en duidelijkheid voor betrokkene en familie/naasten het centrale perspectief is. Het beoogd resultaat is:

- a) Betrokkenen hun familie/naasten en professionals weten wat ze kunnen en mogen verwachten en ze hebben een duidelijk aanspreekpunt en informatielijn;
- b) Professionals kunnen, binnen de grenzen van wat wettelijk kan, noodzakelijke informatie met elkaar delen en lopen niet tegen frustratie of onnodige begrenzing in samenwerking aan vanwege verschil in inzicht rondom gegevensdeling;
- c) Er is in Groningen⁹ helderheid over de begrippen casus- en procesregie door in gezamenlijkheid opgestelde definities;
- d) Er is in elke casus op AVE 2/3 niveau duidelijkheid over bij wie welke regie ligt.

Eveneens komt uit de knelpuntenanalyse naar voren dat onderlinge verwachtingen niet altijd realistisch zijn en er onbekendheid is over elkaars domein en werkwijze. De oefensessies die in het lopende project 'Grip op onbegrip' zijn ontwikkeld blijken een effectieve manier om zicht te krijgen op elkaars domein en taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Dit willen we continueren op een schaal die aansluit bij de regionale overlegstructuren¹⁰, met als doel:

- e) Professionals krijgen meer zicht op en begrip voor elkaars perspectief en dat van betrokkenen en naasten/familie zodat meer openheid en creativiteit ontstaat om te zoeken naar gezamenlijke mogelijkheden en oplossingen;
- f) Opgedane inzichten vanuit oefensessies met professionals en ervaringsdeskundigen worden gebundeld en vertaald naar relevante aanbevelingen voor beleidsadviseurs en managers.

Spoor 2b. Trainen en oefenen van het gebruik van het AVE-model voor een (blijvend) gelijke basis van kennis, houding en taal.

⁹ In samenhang met andere netwerksamenwerkingen zoals Geweld in Afhankelijkheidsrelaties, JENN (expertisenetwerk jeugd) zodat mensen die werken in deze verschillende verbanden niet te maken hebben met verschillende definities

¹⁰ Hierbij zal worden gezocht naar een goede aansluiting tussen de bestaande gemeentelijke samenwerkingen (denk bijvoorbeeld aan de samenwerking tussen 5 gemeenten in oost Groningen) en de overlegstructuren in het veiligheidsdomein (zoals de tactische veiligheidsoverleggen).

ZonMw – Grip op Onbegrip:
domeinoverstijgend samenwerking in hotspots en veiligheidsregio's

Uit de knelpuntenanalyse en de oefensessie die zijn gehouden in 2023 is naar voren gekomen dat binnen casuïstiek de rol van casusregisseur en/of procesregisseur niet (goed) belegd is. Gevolg hiervan is dat de professionals niet altijd weten wat hun rol en verantwoordelijkheid is binnen een casus. Hiervoor gaan we per gemeente een aantal mensen opleiden tot casus- en procesregisseur, zodat zowel helder is waar en bij wie casus- en procesregie is belegd. De training casus- en procesregie is gericht op de professionals die zelf de rol van casusregisseur of procesregisseur hebben (of krijgen). De inhoud van de training gaat onder andere om het kunnen maken van een analyse, kunnen verbinden en sturen in de samenwerking met betrokkene en diens naasten en professionals vanuit een integraal plan van aanpak. We willen gaan werken met het train de trainer concept, zodat (een deel) van deze mensen de training binnen hun eigen organisatie kunnen geven. We investeren daarmee in het vergroten van de effectiviteit van de bestaande bezetting. Jaar 2 en 3 van de subsidie staan in het teken van uitvoeren en bijstellen op basis van onder meer bevindingen vanuit de uitvoeringspraktijk.

Het maken en implementeren van heldere afspraken over op- en afschalen (AVE), casus- en procesregie en privacy en gegevensdeling zal bijdragen aan een verbeterde (lokale én regionale samenwerking op uitvoerend niveau. De centrale vraag daarbij is of dit leidt tot het behalen van onze doelen en betrokkenen en hun naasten daardoor merkbaar beter ondersteund worden.

Uit de knelpuntenanalyse komt tevens naar voren dat verloop van personeel hoog is. Gecombineerd met het feit dat wordt ervaren dat houding van personen vaak het verschil maakt, is het werken aan een meer gelijke basis en het zorgen voor continuïteit hierin van belang. Hiervoor gaan we een basistraining uitvoeren op het terrein van AVE en gegevensdeling, naast en in aanvulling op de oefensessies (zoals bij spoor 2 beschreven). Daarnaast ontwikkelen we een werkwijze voor periodieke herhaling en bijsturing naar aanleiding van opgedane inzichten en actualiteiten^[66].

Subdoelstellingen zijn:

- a) Mensen die met de AVE-methodiek (en gegevens moeten delen) werken, ontwikkelen een blijvend vergelijkbaar basisniveau zodat ze zich vaardig en competent voelen om samen te werken in complexe situaties en spreken dezelfde taal; het gaat ook om effectiever te schakelen wanneer dat nodig is;
- b) Professionals zijn opgeleid als casus- of procesregisseur t.b.v. duidelijke rolverdeling, regievoering en een betere integrale samenwerking;
- c) Managers en bestuurders hebben voldoende kennis om vanuit hun rol en verantwoordelijkheid zorg te kunnen dragen voor een context waarin professionals dit kunnen uitvoeren;
- d) Basiskennis is actueel en passend bij opgedane inzichten en actualiteit.

Spoor 3. Verkennen van behoefte en mogelijkheden "om gezamenlijk het gat te dichten"

In de subsidie-oproep staat als kenmerk van de doelgroep dat deze mensen vanwege de complexiteit van hun problematiek vaak 'tussen wal en schip vallen. Dat kan worden beschouwd als een gegeven, maar het is tegelijkertijd ook één van de belangrijkste knelpunten vanuit de knelpuntenanalyse. Het meest benoemd werd het ontbreken van zorgaanbod voor domein overschrijdende (multi)problematiek, de contra-indicaties die zorgorganisaties hanteren en het feit dat de combinatie van risicovol/grensoverschrijdend gedrag en zorgbehoefte maken dat iemand 'te gevaarlijk' is voor de zorg maar ook niet thuishoort bij politie/justitie. Uiteindelijk betekent dit dat de betrokkene en diens omgeving niet de zorg of ondersteuning krijgen die nodig is. En dat degene die na een melding 'er mee zit', zoals de politie of de OGGz-medewerker, het niet alleen krijgt opgelost met alle daaraan verbonden risico's op gebied van zorg en veiligheid. De wens om hierin gezamenlijk iets in te doen is groot, maar wordt in de dagelijkse praktijk ook gemist. De gevoelde gezamenlijke verantwoordelijkheid omzetten in écht samendoen vraagt om de juiste randvoorwaarden (zie hiervoor spoor 1), maar wellicht ook om een domeinoverstijgende doorbraakmogelijkheid wanneer de bestaande mogelijkheden stuklopen.

Lokale gemeenten hebben een zorgplicht voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Een regionaal vangnet is altijd een tijdelijke aanvulling op een lokaal traject. In dat kader zijn op een 'snelkookdag' eerste gedachten met de regio gedeeld over domeinoverstijgende oplossingen voor het dichten van het gat na een melding waarbij sprake is van hoge urgentie/buikpijn t.a.v. zorg en veiligheid en waarin de reguliere samenwerkingsafspraken niet toereikend zijn om dit op te lossen. Er tekenden zich gedurende het gesprek een aantal gedeelde wensen af die we verder vorm willen geven in een 'gezamenlijk doen'. Daarbij vinden we het van belang eerst te verkennen wat de aard en omvang van

ZonMw – Grip op Onbegrip:
domeinoverstijgend samenwerking in hotspots en veiligheidsregio's

de problematiek is in de verschillende gemeenten en welke vraag dit met zich meebrengt alvorens te zoeken naar een nieuwe oplossing. Door te kijken hoe dit zich verhoudt tot al bestaande oplossingen kan worden bekeken welke doorbraakoplossing passend zou zijn in de regionale context.

De eerste stap voor dit spoor is dan ook een verkenning om meer focus aan te brengen. In de veiligheidsregio Groningen hebben we goede ervaringen met de opbouw van een levensloopteam dat stap voor stap is vormgegeven, aansluitend op het probleem. Op basis van deze ervaringen willen we beginnen met een inventarisatie van de behoefte en de vraag bij de verschillende gemeenten.

Subdoelstellingen van deze eerste fase is:

- a) Er is zicht op de aard en omvang van dit knelpunt in de verschillende gemeenten¹¹;
- b) Er is zicht op dat wat er al is bij gemeenten aan oplossingsmogelijkheden;
- c) Er is zicht op waar het 'gat' zit gezien de lokale context.

In de tweede helft van 2023 wordt in opdracht van de centrumgemeente en met een werkgroep vanuit de regio een onderzoek uitgevoerd m.b.t. een toekomstbestendige OGGz. Begin 2024 worden hiervan de resultaten verwacht. Inzichten uit dit onderzoek zullen mede richtinggevend zijn voor de (verdere) vraagstelling in deze fase.

Na deze eerste fase volgt een ontwerpfase in jaar 1, gevolgd door een fase van uitproberen, onderzoeken en aanpassen in jaar 2 en 3. De invulling daarvan is geheel afhankelijk van de uitkomsten van fase 1 en zal nader worden ingevuld na afronding van de verkenning. De verdere invulling van dit plan en een nadere specificering van de begroting voor dit spoor zal in Q4 van 2024 worden voorgelegd aan ZonMw als onderdeel van deze subsidieaanvraag. Dit combineren we graag met een site visit waar we een afvaardiging van de programmacommissie, ZonMw én de betrokken regioadviseur zullen uitnodigen.

4 Haalbaarheid en tijdsplanning

2024 zal met name in het teken staan van het verder uitwerken van reeds opgezette processen, het opstellen van een nieuw samenwerkingsovereenkomst, vaststellen en uitwerken van leidende regionale principes 2025-2026 zal in het teken staan van het trainen, starten, bijstellen en borgen van spoor 2 en 3.

Jaar	Spoor 1 Samenwerkings- overeenkomst	Spoor 2a Verhelderen afspraken	en	Spoor 2b Trainen en oefenen	Spoor 3 Domein- overstijgende doorbraken
2024 Q1		<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijke aftrap en kaderstelling • Met een kerngroep van ambassadeurs van netwerkpartners en gemeenten en in ieder geval 1 ervaringsdeskundige + 1 familie ervaringsdeskundige)		Lokale trainers werven	Verkenning behoefte: - dialogsessies per gemeente

¹¹ GOG regiobeeld verbinden

ZonMw – Grip op Onbegrip:
domeinoverstijgend samenwerking in hotspots en veiligheidsregio's

2024 Q2	<p>Uiterlijk eind Q2 een samenwerkingsovereenkomst met:</p> <p>Heldere afspraken over het project en wie wat doet/bijdraagt</p> <p>Intentie + inhoud van de 'rugdekking' voor de stapjes buiten de lijnen waar nodig</p>	<p>Ambassadeurs werken, met een afvaardiging uit gemeente en zorg- en veiligheidsdomein de leidende principes uit voor hun gemeente(n) in afspraken over:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gegevensdeling ▪ Invulling van casus- en procesregie 	<p>Train de trainer-training gericht op casus-en procesregie</p> <p>Train de trainer - training AVE en gegevensdeling</p>	<p>Verkenning behoefte:</p> <p>Dialogsessies per gemeente</p>
2024 Q3		<p>Ambassadeurs werken, met een afvaardiging uit gemeente en zorg- en veiligheidsdomein de leidende principes uit voor hun gemeente(n) in afspraken over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gegevensdeling • Invulling van casus- en procesregie 	<p><u>Train de trainer</u>-training gericht op casus-en procesregie</p> <p><u>Train de trainer</u> - training AVE en gegevensdeling</p>	<p>Ontwerpfase: Begeleide ontwerpsessies (design thinking of focusgroepen)</p>
2024 Q3	Site Visit ZonMW			
2024 Q4		<p>Opedane inzichten vanuit oefensessies met professionals en ervaringsdeskundigen worden gebundeld en vertaald naar relevante aanbevelingen voor beleidsadviseurs en managers.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Plan maken en vaststellen deelnemers training casus-en procesregie • Plan maken voor brede uitrol training AVE en gegevensdeling 	<p>Ontwerpfase: Begeleide ontwerpsessies (design thinking of focusgroepen)</p>
2024	<p>Gehele jaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oefensessie continueren • informatiesessies aansluitend op bestaande team overleggen (bijv. bij wijkagenten) 			
2025 Q1/2	<p>Bestuurlijke actualisering samenwerkingsovereenkomst (o.b.v. inzichten andere sporen)</p>	<p>Implementeren van de afspraken per gemeente</p>	<p>Trainen: Basistraining uitrollen over bredere groep m.b.v. de ambassadeurs/trainers</p>	<p>Uitproberen en vraag gestuurd opbouwen, ondersteund door actieonderzoek</p>

ZonMw – Grip op Onbegrip:
domeinoverstijgend samenwerking in hotspots en veiligheidsregio's

			- Specifieke training casusregisseurs en procesregisseurs	
2025 Q3/4		Starten actieonderzoek t.a.v. de beoogde resultaten (zie doelstellingen) en de werkbaarheid in praktijk	Oefenen Toepassing geleerde op gebied van casus- en procesregie in de praktijk Intervisie Casus- en procesregisseurs	
2025	Gehele jaar: <ul style="list-style-type: none"> oefensessie continueren informatiesessies aansluitend op bestaande team overleggen (bijv. bij wijkagenten) 			
2025	Voortgangsrapportage			
2026	Bestuurlijke actualisering samenwerkingsovereenkomst (o.b.v. inzichten andere sporen)	Vervolgen actieonderzoek Bestuurlijke evaluatie/terugkoppeling bevindingen actieonderzoek en oefensessies PDCA: -Bestuurlijk commitment borging afspraken meerjarig	PDCA - audit werken afsprakenconform werken - Training waar nodig aanpassen n.a.v. actieonderzoek (spoor 2), oefensessies, evaluatie trainingen en gewijzigde ontwikkelingen - Scholen nieuwe medewerkers d.m.v. netwerk-/oefen-/kennismakingsbijeenkomst - Ervaringsverhalen "successen" delen uit jaar 1 en 2	Actieonderzoek en implementeren
2026	Gehele jaar: <ul style="list-style-type: none"> oefensessie continueren informatiesessies aansluitend op bestaande team overleggen (bijv. bij wijkagenten) 			
2026	Voortgangsrapportage			
2027 Q1	Bestuurlijke actualisering samenwerkingsovereenkomst (o.b.v. inzichten andere sporen)	Evaluatie en borging		

ZonMw – Grip op Onbegrip:
domeinoverstijgend samenwerking in hotspots en veiligheidsregio's

2027	Eindrapportage
-------------	----------------

SWOT Analyse

Strengths	Weaknesses
<ul style="list-style-type: none"> • Integrale en toekomstgerichte aanpak van een lokale en regionale persoons- en systeemgerichte aanpak van personen met verward gedrag met complexe, domein overstijgende problematiek; • Continuering van de huidige projectstructuur van het lopende project en doorlopende betrokkenheid van de stuurgroep- en projectgroepleden; • Sterke en onafhankelijke coöperatie van ervaringsdeskundigen (InBegrepen); • Jarenlange samenwerking in Groningen rondom psychische kwetsbaarheid en gezondheid, nu ondergebracht in het provinciebrede programma 'Gezond Groningen'; • Bestaande samenwerkingsverbanden tussen gemeenten waardoor er slimmer met beperkte tijd en middelen kan worden omgegaan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ambitieuze inzet. Ondervangen door strakke tijdsplanning, afstemming en afbakening taken regionale functionaris, gemeenten, partners en naasten; • De ervaren tegenstelling tussen 'stad en ommeland' in o.a. demografie, problematiek, sociale structuren en 'beleidspositie' vraagt om waakzaamheid t.a.v. gelijkwaardige inbreng en regionale 'fit'.
Opportunities	Threats
<ul style="list-style-type: none"> • Betere (domeinoverstijgende) samenwerking tussen gemeenten en partners; • Gezamenlijke taal m.b.t. rol/verantwoordelijkheden/risico-inschatting m.b.t. casuïstiek met een (hoog) veiligheidsrisico; • Verhoogde en veilige deelname van personen met onbegrepen en complex gedrag aan de samenleving; • Gelijkwaardigheid in de samenwerking en zelfregie waar mogelijk voor betrokkenen en naasten; • Samenwerking met de kenniswerkplaats onbegrepen gedrag. 	<ul style="list-style-type: none"> • Onmogelijkheid om losse eindjes en nieuwe vraagstukken te borgen aan het einde van de subsidieperiode bij gebrek aan middelen. Ondervangen door hier doorlopend aandacht voor te vragen en op te inzetten middels o.a. trainen en betrekken van betrokken professionals en organisaties. • Personeelstekorten in zowel het zorg- als het veiligheidsdomein, maar ook in beleidsfuncties bij gemeenten; • Risico dat de complexiteit van de systeemwereld de overhand krijgt, vraagt om continue toets en bewustwording vanuit de leefwereld.

1. Leren en verbeteren

Leren en verbeteren zit in alle sporen verweven in de aanpak. Dat doen we op verschillende manieren, passend bij het doel dat we willen bereiken. Hieronder een kort overzicht van de verschillende leer- en verbeteractiviteiten opgenomen in het plan:

Spoor 1	Jaarlijkse actualisering samenwerkingsovereenkomst a.d.h.v. bevindingen uit de oefensessies, evaluatieonderzoek en inzichten vanuit actie-onderzoek spoor 2 en 3
Spoor 2	Oefensessies in de vorm van spiegelgesprekken Leren van ervaringen vanuit de leefwereld m.b.v. ervaringsdeskundigen (klankbordgroep en onderzoek) Trainingen AVE en gegevensdeling Trainingen casus- en procesregie Audit AVE Actie-onderzoek casus- en procesregie (leren en aanpassen gericht op versterken werkzame elementen)
Spoor 3	Verkenning behoefte

ZonMw – Grip op Onbegrip:
domeinoverstijgend samenwerking in hotspots en veiligheidsregio's

	Actie-onderzoek (leren en aanpassen gericht op versterken werkzame elementen)
Algemeen	Samenwerking met de kenniswerkplaats onbegrepen gedrag Gezamenlijk leren in de noordelijke regio's Leren van andere domeinoverstijgende samenwerkingen vanuit BE-grip

Waar *nodig* wordt gebruik gemaakt van externe trainers (bijv. trainers casus- en procesregisseurs) en begeleiders (bijv. vaststellen leidende principes AVE). Waar *mogelijk* (bijvoorbeeld bij de brede basistraining) wordt ingezet op training van ambassadeurs in de regio zodat er een blijvend lerend klimaat en infrastructuur wordt neergezet die ook na afloop van de subsidie kan worden onderhouden.

De samenwerking met de kenniswerkplaats onbegrepen gedrag is hierbij van belang; zowel op inhoud als op proces. Op inhoud bijvoorbeeld waar het gaat om de inbreng van ervaringskennis en kennisdeling over samenwerken met betrokkenen en naasten. Op proces kan de kenniswerkplaats met het Trefpunt ondersteunen bij de opzet en uitvoering van het actie-onderzoek en de evaluaties.

We leren daarnaast van andere regio's. Dit doen we actief in de noordelijke regio's in oa het RGOC, het FINNN en andere bovenregionale overlegvormen. Deelname aan het ondersteunings- en begeleidingsprogramma BE-grip kan ons verder hierbij ondersteunen.

2. Samenwerkingsverband en projectstructuur

Vanuit het lopende project Grip op onbegrip is een werkende projectstructuur aanwezig met een stuurgroep en projectgroep.

In deze projectstructuur is sprake van een brede domeinoverstijgende vertegenwoordiging vanuit Inbegrepen (ervaringsdeskundigheid) GGZ, Forensische zorg, verslavingszorg, GGD, politie, Zorg-en veiligheidshuis, gemeente, OM, verzekeraar en ambulancezorg.

Deelnemers aan beide gremia hebben aangegeven zich graag in te blijven zetten voor deze nieuwe projectaanvraag. Daarbij verstevigen we de bestaande gremia op de volgende wijze:

- De projectgroep wordt aangevuld met minimaal 2 vertegenwoordigers vanuit de regiogemeenten (ambtelijk en vanuit het sociaal domein)
- De stuurgroep wordt aangevuld met een bestuurlijk vertegenwoordiger namens alle gemeenten in de veiligheidsregio
- De klankbordfunctie wordt versterkt door te zorgen voor meer diversiteit. Naast de ervaringsdeskundige en familie ervaringsdeskundige, die deze klankbordgroep begeleiden, worden mensen met ervaringskennis, betrokken burgers en professionals hiervoor uitgenodigd.

Zie bijlage 1 voor de invulling van de projectgroep en de stuurgroep.

Door ervaringsperspectief van de burger centraal te zetten wordt voorkomen dat de systemen een leidende positie innemen in de inhoud.

(Familie) Ervaringsdeskundigen vanuit InBegrepen, Lentis en de gemeente Groningen zijn onderdeel van de projectgroep en nemen deel aan de commissies.

InBegrepen vervult hierbinnen de coördinerende rol op:

- Beleidsniveau: Is het perspectief van cliënten en naasten (het informele netwerk) voldoende geïncorporeerd binnen de samenwerkingspraktijk. Het inbrengen van relevante thema's op het gebied van zorg en veiligheid vanuit cliënten-, naasten- en ervaringsdeskundig perspectief binnen beleidsontwikkeling.
- Methode-ontwikkeling: Inzetten en ontwikkelen van methodieken en training om het perspectief van het informele netwerk binnen de samenwerkingspraktijk te positioneren en gebruik te maken van collectieve ervaringskennis.
- Uitvoering: Ervaringsdeskundigen op uitvoeringsniveau inzetten in de functie van bruggenbouwer tussen het formele- en informele netwerk en tussen leefwereld en systeemwereld.

Naast deze inzet vanuit ervaringsdeskundigen in de projectgroep willen we een brede en diverse klankbordgroep vormgeven die door een (familie) ervaringsdeskundige van Inbegrepen wordt begeleid.

ZonMw – Grip op Onbegrip:
domeinoverstijgend samenwerking in hotspots en veiligheidsregio's

Deze klankbordgroep zal in het eerste kwartaal van 2024 zijn gevormd om tijdig mee te kunnen denken in de verschillende sporen.

Er wordt een projectleider aangesteld om het project te begeleiden. Deze projectleider is aanspreekpunt voor ZonMw en neemt deel aan het landelijke begeleidingstraject BE-grip¹². Tevens draagt de projectleider zorg voor samenhang en verbinding in de regio met de kenniswerkplaats onbegrepen gedrag en de projecten op het gebied van vroegsignalering in de wijk.

3. Borging

De subsidie van ZonMw wordt door de netwerkpartners beschouwd als vooruitlopend op het structureel beschikbaar stellen van financiële middelen door de ministeries van J&V en VWS. Met de subsidie van ZonMw wordt beoogd om te onderzoeken of de beschreven aanpak bijdraagt aan de doelstellingen genoemd onder punt 2. Door aanstelling van een projectleider wordt zorggedragen voor landelijke verbinding via het multidisciplinaire netwerk BE-grip, regionale samenhang en verbinding alsook met andere relevante projecten zoals de regionale kenniswerkplaats onbegrepen gedrag. Na afloop van de subsidie, zal de aanpak, mits er passende structurele financiering beschikbaar is, onderdeel uitgaan maken van de staande structuren. De stuur- en projectgroep zullen op dat moment ophouden te bestaan en opgaan in de bestaande structuren en processen. Door het gebruik van de PDCA methodiek wordt bijgedragen aan het continueren en desgewenst bijstellen van de ontwikkelde aanpak. Door het bieden van (herhalings)training (op zowel uitvoerend als management- bestuurlijk niveau) middels het train de trainer-principe is basiskennis en expertise verkregen en de continuïteit daarvan geborgd.

---

¹² <https://www.zonmw.nl/nl/nieuws/landelijke-begeleiding-en-evaluatie-grip-op-onbegrip-be-grip>

ZonMw – Grip op Onbegrip:
domeinoverstijgend samenwerking in hotspots en veiligheidsregio's

Bijlage 1 Overzicht projectgroep en stuurgroep

Stuurgroep

Naam	Organisatie	Functie
Marlies Snelleman	Lentis	Psychiater, Directeur Zorg en Bedrijfsvoering
Frank Smilda	Politie	Sectorhoofd politie Groningen
Miriam Feddema	Wij-Groningen	Manager WIJ Stedelijk Groningen
Arjan Hof	Gemeente Groningen	Hoofd openbare orde & veiligheid
Tim Heeringa	Gemeente Veendam	Afdelingshoofd Mens & Maatschappij gemeente Veendam
Baukje Dotinga	OM	Senior beleidsadviseur
Inge Biesbroek	GGD Groningen	Directeur GGD Groningen
Eric Blaauw	Hanze hogeschool	Lector verslavingskunde en forensische psychiatrie
Bestuurlijk verantwoordelijke namens regiogemeenten: Manouska Molema	Gemeente Groningen	Wethouder Gemeente Groningen

Projectgroep

Naam	Organisatie	Functie
Harm Bos	Politie	Operationeel specialist
Mary-jane Latuheru	Gemeente Groningen	Concernadviseur openbare orde en veiligheid
Hanneke Kooi	Forint	Psychiater, directeur Forint
Ton van Erp	VNN	Manager Outreachende Verslavingszorg Groningen
Annette von Unruh	GGD Groningen	Adviseur OGGz
Paul Coutinho	Lentis	Ervaringsdeskundige en teamleider bureau ervaringsdeskundigeheid Lentis
Heleen Wadman	InBegrepen	Ervaringsdeskundige, oprichter InBegrepen
Femke Buiskool	InBegrepen	Familie-ervaringsdeskundige
Margreet Timmer	Gemeente Groningen	Ervaringsdeskundige gemeente Groningen
Joyce Oord	Zorg- en veiligheidshuis	Manager zorg- en veiligheidshuis Groningen
Yannick Jonathans	Lentis	Teammanager acute zorg
Vertegenwoordigers regionale gemeenten (i.i.g. ambtenaar van gemeente bestuurlijk vertegenwoordiger in stuurgroep)	n.t.b.	

ZonMw – Grip op Onbegrip:
domeinoverstijgend samenwerking in hotspots en veiligheidsregio's

Vertegenwoordiger domein/welzijn uit regio	sociaal	n.t.b.	
---	---------	--------	--